

**Előterjesztés
Hajdúhadház Város Önkormányzat
Gazdasági és Városfejlesztési
Tanácsnokától**

A Képviselő-testület 2015. április 30.-án tartandó ülésére

Tárgy: Közterületek elnevezésének megváltoztatása

Illetékes Tanácsnok: Gazdasági és Városfejlesztési Tanácsnok

Döntési dokumentumok száma: 1 db

Döntési dokumentum típusa: határozati javaslat

Nyílt ülés

Szavazás módja: nyílt/ minősített többség

Tisztelt Képviselő-testület!

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdésének 3. pontjában foglaltak értelmében helyi közügy, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó **helyi önkormányzati feladat a közterületek elnevezése.**

Ugyanezen jogszabály 14. § (2) bekezdésének a) pontja alapján **a közterület nem viselheti olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében, vagy fenntartásában részt vett.**

Ezen jogszabályhely (3) bekezdése szerint a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalása irányadó tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a jogszabály által támasztott kritériumnak.

A Magyar Tudományos Akadémia az Mötv.-ben biztosított felhatalmazás alapján megtette állásfoglalását Magyarország önkormányzatai közterületeinek elnevezéseiről, mely alapján megállapításra került, hogy **Hajdúhadház város közigazgatási területén két közterület van, a Károlyi Mihály utca és a Ságvári Endre utca, amelyek olyan személyek nevét viselik, akik a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében, vagy fenntartásában részt vettek.**

A **Magyar Tudományos Akadémia** hivatkozott **állásfoglalásának** városunk fent megjelölt két közterületének elnevezését érintő MTA BTK-T/5-5-1/2013. és az MTA BTK-T/1833-4-1/2012. számú indokolással ellátott javaslatai a következőket tartalmazzák:

Károlyi Mihály:

Arisztokrata politikus, miniszterelnök, az első magyar köztársaság elnöke (1875-1955). 34 éves koráig a nagybirtokos arisztokraták életét élte, majd egy évtizedre függetlenségi párti irányzatokat képviselve a magyar politika fontos szereplői közé került. Miután egyértelművé

vált az Osztrák-Magyar Monarchia háborús veresége, és Magyarországon forradalom vetett véget az addigi politikai rendszernek, Károlyi háborúellenességén és németellenességén alapuló tekintélye révén kapott 1918. október 31-én miniszterelnöki kinevezést József főhercegtől. Másnap azonban felmentést kért és kapott esküje alól, így független kormány elnökeként folytatta tevékenységét. Első feladata a veszített háború befejezése és a közrend helyreállítása volt, s ebben december elejéig valamennyi magyarországi politikai és társadalmi erő támogatta. Miután az utolsó Habsburg uralkodó lemondott, a törvényhozói hatalmat ideiglenesen gyakorló Nemzeti Tanács november 16-án proklamálta Magyarország új államformáját, a népköztársaságot. Károlyi azonban csak január 11-én fogadta el a köztársasági elnökséget a Nemzeti Tanács végrehajtó bizottságától. Az új kormányban egyre nagyobb befolyásra tettek szert a szociáldemokrata miniszterek és mindinkább politikai tényezővé vált a november végén alakult kommunista párt. Március 20-án az antant hatalmak nevében Vix alezredes jegyzékben követelte kelet-magyarországi területek kiürítését egészen a Tiszáig. A kialakult válságos helyzetben az események megelőzték Károlyi döntéseit. Nem tudott a szociáldemokrata és kommunista párt egyesüléséről, közös kormányalakítási döntésükről és nem próbálta megakadályozni a Tanácsköztársaság kikiáltását. Ezt követő passzivitást a Tanácsköztársaság támogatásaként is lehetett értelmezni, de igen kritikusan szemlélte az eseményeket és július 4-én elhagyta az országot. A forradalmak után, emigrációs évei alatt aktív szerepe a magyar politikában nem lehetett, a hazai elit döntéseit politikai rokon- és ellenszenvai nem tudták befolyásolni. 1946-ban, egy demokratikus Magyarország kiépítésében bízva tért haza. A kommunista hatalomátvétel után rövid ideig követként szolgált a rendszert, de megismervén a rendszer önkényuralmi jellegét, a Rajk-per idején, 1949 októberében ismét az emigrációt választotta. Az 1950-es évek végétől írható le újra a neve Magyarországon, az 1960-as években megindult levelezésének és írásainak kiadása, de elhagyták a baloldalt kritizáló megjegyzéseit. A kommunista propaganda olyan, „osztálykorlátaikat túllépő” politikust kívánt belőle faragni, aki jól beilleszthető a korabeli szocialista rendszerhez vezető progresszió fő vonulatába. A rendszerváltás óta személyét publicisztikai és politikai viták övezik, többen, akárcsak az 1919 utáni években, rá hárítják az első világháborút követő összeomlás, kapituláció, a forradalmak és Trianon felelősségét. Nem állapítható meg minden kétséget kizáróan, hogy közvetlenül részt vett volna önkényuralmi rendszer megalapozásában, kiépítésében, fenntartásában; de vitatott történelmi szerepénél fogva nem javasolt, hogy róla közterületet, közintézményt nevezzenek el. Az MTA állásfoglalása a jelenlegi törvényi szabályozásból (a 2011. évi CLXXXIX. Törvény 14.§ (2) bekezdése) és Károlyi Mihály élettörténetének publicisztikai és politikai megítéléséből adódó konklúziót fogalmaz meg további tudományos mérlegelés nélkül.

Ságvári Endre:

Jogász, fővárosi tisztviselő (1913-1944). Az 1930-as évek második felétől kapcsolódott be az antifasiszta illegális kommunista mozgalomba. Az Országos Ifjúsági Bizottság egyik vezetője. 1942-től illegalitásba vonult. 1944-ben a Békepárt Béke és Szabadság című lapjának szerkesztője. Tevékenységét a csendőrség felfedte, és a letartóztatásra tett kísérletkor fegyveres harcban halálos sebet kapott. Neve a kommunista áldozatvállalás jelképe lett, így közterület elnevezésére nem használható, mivel a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 14.§ (2) bekezdése alapján XX. századi önkényuralmi politikai rendszer fenntartásához kapcsolható.

Az állásfoglalásban foglaltak alapján tehát nem javasolt viselni közterületnévként sem Károlyi Mihály, sem Ságvári Endre személyek neveit. A fent hivatkozott törvény, valamint a

Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalásainak való megfelelés érdekében **meg kell változtatni a** megjelölt **közterületek elnevezéseit**.

A város közterületei elnevezésének, valamint az elnevezésük megváltoztatására irányuló kezdeményezés és a házszám-megállapítás helyi szabályairól szóló Hajdúhadház Város Önkormányzata Képviselő-testületének **12/2015.(III.26.) számú önkormányzati rendelete** (a továbbiakban: Rendelet) 8. §-ának (1) bekezdése **határozza meg a közterület elnevezése megváltoztatására javaslati joggal rendelkezők körét**, miszerint a közterület elnevezésének megváltoztatására javaslatot tehet a polgármester, az önkormányzat állandó bizottsága, az önkormányzati állandó bizottság elnöke, tagja, önkormányzati képviselő, valamint a Hajdúhadházon bejelentett lakcímmel rendelkező állampolgár. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése értelmében a közterület elnevezése megváltoztatására vonatkozó **javaslatot az önkormányzat Gazdasági és Városfejlesztési Tanácsnoka véleményezi**, és véleményét a képviselő-testület elé terjeszti döntés céljából.

Hajdúhadház Város Önkormányzata annak érdekében, hogy az érintett, fent megjelölt két közterület elnevezésének megváltoztatása során a rendelet alapján javaslattételre jogosult lakosok ezen jogukkal élhessenek, közleményt jelentetett meg az Önkormányzat hivatalos lapjában, mely az interneten is megjelent. Továbbá a javaslattételre történő felhívás megküldésre került a polgármester és az önkormányzati képviselők részére is.

Az Mötv. 42. § 8. pontja alapján a képviselő-testület hatásköréből nem ruházható át közterület elnevezése.

A közterület elnevezés megváltoztatására javaslattételi joggal rendelkezők részéről az alábbi javaslatok érkeztek:

A Károlyi Mihály utca elnevezésének megváltoztatására vonatkozó javaslatok:

1./ Szente utca

Indoka: A Malom utcán lévő malom, illetve a Malom utcától délre eső terület régen a Szente család tulajdonában állt.

2./ Göncz Árpád utca

Indoka: Göncz Árpád a rendszerváltás utáni első Magyar Köztársaság köztársasági elnöke volt.

3./ Károlyi Gáspár utca vagy Károli Gáspár utca

Indoka: Károlyi Gáspár református prédikátor (1529.-1591). A Biblia első teljes magyar nyelvű fordítója volt. A protestáns hagyományok szerinti elnevezése: Károli Gáspár.

4./ Poroszlói utca

Indoka: Hasonlóan a közeli, földrajzi irányt jelölő Pallagi utcához, ez a keleti irányú utca az egykori Poroszló nevű középkori település irányába mutat. Az egykori szomszédos Liget-széli Árpádkori kis falu templomát és temetőjét 1968-ban a Déri Múzeum régészei tárták fel.

5./ Poroszlay utca

Indoka: A Poroszlay família a városhoz kötődő nevezetes család.

6./ Égerházi Imre utca

Indoka: Égerházi Imrét (1925-2001) már az ezredfordulón az Alföld egyik vezető mestereként tartották számon. Művészete és művészeti szervezőtevékenysége Magyarországon és a

határon túl is nagy elismerésben részesült. Hajdúhadházon született, a XVII. századi freskófestő, Egerházi Képiró János kései leszármazottjaként. Képzőművészeti szabadiskolában tanult Debrecenben, mestere Menyhárt József festőművész volt. 1962-től több mint száz egyéni és négyszáz csoportos kiállításon vett részt, az Egyesült Államoktól egész Európán és Magyarországon át Japánig. 1964-ben alapító tagja volt a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepnek, ahol 30 éven át dolgozott. 1982-től újrászervezte, és haláláig irányította a Hortobágyi Alkotótábort.

Valamennyi elnevezésre egy-egy javaslat érkezett. Azonban az Égerházi Imre utca elnevezésre két javaslat érkezett.

A Ságvári Endre utca elnevezésének megváltoztatására vonatkozó javaslatok:

1./ Telekföld utca

Indoka: Az utcában lévő telkek kiosztását megelőzően Telekföldnek hívnák azt a területet. (Megjegyzendő, hogy Hajdúhadházon jelenleg Telekföld, valamint Telekföld dűlő elnevezéssel is hatályban van közterület elnevezés.)

2./ Bródy Imre utca

Indoka: (Gyula, 1891. – Mühlendorf 1944.) magyar fizikus, kémikus, feltaláló, a modern kriptongáz villanylámpa kifejlesztője.

3./ Gábor Dénes utca

Indoka: (Budapest, 1900. – London, 1979.) Nobel-díjas fizikus, villamosmérnök, a holográfia feltalálója.

4./ Goldmark Péter Károly utca

Indoka: Budapest, 1906. – Port Chester, 1977.) mérnök, fizikus, a színes televíziózás úttörője.

5./ Vadász utca:

Indoka: A Vadász utca régen létezett Hajdúhadházon, melyet Irinyi utcára neveztek át. A jelenlegi Ságvári Endre utca az Irinyi utcába, vagyis a régi Vadász utcába torkollik.

6./ Csere utca:

Indoka: A Csere utca régen létezett Hajdúhadházon, melyet a negyvenes évek második felében Nagy Sándor József utcára neveztek át. A Ságvári Endre utca a Csere-erdőre mutat, így a Csere utca elnevezés települési helyet és irányt jelölő utcanév lehet.

7./ Antall József utca:

Indoka: magyar politikus, könyvtáros, orvostörténész, muzeológus, Magyarország első szabadon választott miniszterelnöke a rendszerváltás után.

8./ Méhészkert utca

Indoka: A Ságvári Endre utca régen Méhészkert utca volt.

Valamennyi elnevezésre egy –egy javaslat érkezett.

A vonatkozó helyi rendelet alapján **a közterület elnevezésénél** a magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról szóló kormányrendelet, valamint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény rendelkezésein felül **figyelemmel kell**

lenni és előtérbe kell helyezni Hajdúhadház Város jellegére, történelmére, hagyományaira, földrajzi sajátosságaira, kulturális, természeti, történelmi értékeire, sajátosságaira, vagy a közterületnek a településen belüli elhelyezkedésére utaló névadást.

A település közigazgatási területén több azonos elnevezésű közterület nem lehet.

Közterületet személyről, tárgyról, állatról, növényről, történelmi eseményről, földrajzi névről, elhelyezkedésről, fogalomról lehet elnevezni.

A közterület elnevezése során törekedni kell arra, hogy az elnevezés rövid, közérthető, a magyar nyelvhelyesség szabályainak megfelelő legyen.

Közterület elnevezéssel emléket állítani olyan személynek lehet

- a) akinek közismert tevékenysége a történelemben kiemelkedő jelentőségű volt és személye közmegbecsülésnek örvend,
- b) aki a tudomány, művelődés, sport, vagy a társadalmi élet egyéb területén kimagaslóan jelentőset tett, vagy alkotott, és ezáltal személyének emléke megőrzésre méltó,
- c) akinek Hajdúhadház Város életében, történetében kiemelkedő szerepe volt, tevékenységével hozzájárult Hajdúhadház város egészének, vagy egy részének fejlődéséhez, vagy példaértékű lehet Hajdúhadház Város lakói számára.

A közterületnév előtagjának meg kell egyeznie a személy által használt családi és utónévvel.

Kizárólag a családi nevet alkalmazni csak akkor lehet, ha a névadó személyiség így is, vagy így ismert, vagy ha az elnevezés egy családról történik.

Ha a névadó személy foglalkozása, hivatása, vagy egyéb ismertető jegye szorosan kapcsolódik a személynévhez, akkor ez a közterület névben is feltüntethető.

A magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról szóló 303/2007.(XI.14.) Kormányrendelet 5.§ (3a) bekezdése alapján a közterület elnevezése – a közterületjelleg nélkül, de a szóközöket beleszámítva – ötven betűhelynél hosszabb nem lehet. A Kormányrendelet 5.§ (7) bekezdés c) pontja alapján a közterületek elnevezésének lehetőleg a közvetlen környezet hagyományait, sajátosságait kell tükröznie, vagy a helyhez kötődő személyekkel kell kapcsolatosnak lennie.

Az Mötv. 14./A.§ (3) bekezdése alapján közterület élő személyről nem nevezhető el.

A javaslatok megvizsgálásra kerültek a helyi rendelet, az Mötv., valamint a magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról szóló 303/2007. (XI. 14.) Korm. rendelet közterület elnevezésére vonatkozó szabályai alapján, és a javaslattevők javaslatait figyelembe véve a Károlyi Mihály utca elnevezését.....elnevezésre, míg a Ságvári Endre közterület elnevezést.....-re indokolt változtatni.

A helyi Rendelet 8.§ (6) bekezdése alapján a képviselő-testület közterület elnevezés megváltoztatásáról hozott döntése alapján a jegyző a közterületnevet az általa vezetett közterület névjegyzéken átvezeti, egyben értesíti a lakcímnnyilvántartás és az ingatlan-nyilvántartás szerveit, a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Hajdúhadházi Járási Hivatalát, a Hajdúhadházi Rendőrkapitányságot, a postahivatalt, a tűzvédelmi hatóságot, a mentőállomást, az érintett ingatlanok tulajdonosait (ingatlanonként egy személyt), valamint a településen közszolgáltatást végzőket az új közterület elnevezéséről.

A közterület nevek változtatásáról a Járási Hivatal értesítésének az oka, hogy a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 13/A. §-a alapján a helységnév, postai irányítószám, közterület elnevezés, közterület jelleg változása vagy területszervezési eljárásban hozott döntés miatt költözéssel nem járó lakcímváltozás esetén a címváltozásnak megfelelő személyi azonosítóról és lakcímről szóló hatósági igazolványt a címváltozás szerinti lakó vagy tartózkodási hely szerint illetékes járási hivatal hivatalból állítja ki és kézbesíti a polgár részére. Így a lakcímváltozással érintett lakosoknak nem jelent terhet a lakcím változás személyi okmányukban való átvezettetése.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény értelmében illetékmentes a személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány és a forgalmi engedély cseréjére irányuló eljárás, amennyiben arra az utca nevének megváltozása miatt kerül sor.

A Jegyző az utcanév-változást közvetlenül vezeti át a Központi Címregiszterben, melynek eredményeként a földhivatal által vezetett ingatlan-nyilvántartásban a változások automatikusan átvezetésre kerülnek.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

.../2015.(.....)HÖ. sz. határozat

Hajdúhadház Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Hajdúhadház Város Önkormányzatának Gazdasági és Városfejlesztési Tanácsnokának a véleménye alapján a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerekhez köthető közterületek elnevezésének megváltoztatásáról 2015. június hó 01-jei hatállyal az alábbiak szerint dönt:

Közterület hrsz.	Régi közterülete név	Új közterület név
10190. hrsz. és 10300. hrsz.	Károlyi Mihály utca	
12967. hrsz.	Ságvári Endre út	

A Képviselő-testület felhatalmazza Hajdúhadház Város Önkormányzata Jegyzőjét az átnevezéssel kapcsolatos intézkedések megtételére:

- a határozat tartalmát a Központi Címregiszterben (KCR) vezesse át,
- a hozott döntést küldje meg a lakcímnyilvántartás és az ingatlan-nyilvántartás szervei, a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Hajdúhadházi Járási Hivatala, a Hajdúhadházi Rendőrkapitányság, a postahivatal, a tűzvédelmi hatóság, a mentőállomás, az érintett ingatlanok tulajdonosai (ingatlanonként egy személy), valamint a településen közszolgáltatást végzők részére.

Határidő: folyamatos

Felelős: Dr. Kiss Katalin jegyző

Hajdúhadház, 2015. április 16.

Tisztelettel:

**Fekete György Béla
tanácsnok**

Előterjesztést összeállította: Dr. Sándor Barbara aljegyző